

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul legii pentru modificarea Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

La data de 22 decembrie 2017 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat *Legea nr. 100 cu privire la actele normative* care la art. 34 alin. (1) statuează că „expertiza proiectului de act normativ este efectuată concomitent cu avizarea și consultarea publică”, fapt care presupune că expertizarea are loc asupra unui proiect nedefinitivat asupra cărora instituțiile interesate nu s-au expus.

De asemenea, la data de 25 mai 2017 a fost adoptată *Legea integrității nr. 82* care la art. 28 alin (4) stabilește că „expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și (3), **se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.** În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea **se consideră definitivate înainte de a fi transmise spre expertiza juridică**, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori – după înregistrarea proiectelor în Parlament.”

Amintim, că una dintre măsurile de control al integrității în sectorul public îl reprezintă potrivit cadrului legal național, în special, al *Legii integrității nr. 82/2017*, efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, care are drept scop identificarea în proiectele de acte normative a riscurilor de corupție, a factorilor care le generează, precum și identificarea soluțiilor și formularea recomandărilor în vederea excluderii acestora.

În acest context, se atestă că normele care reglementează efectuarea expertizei anticorupție din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative* nu sunt corelate cu prevederile *Legii integrității nr. 82/2017* în aceeași parte, lege care de altfel, reglementează domeniul integrității și are drept scop asigurarea cultivării integrității în sectorul public și al climatului de toleranță zero la corupție în cadrul entităților publice din Republica Moldova. În același timp, Centrul Național Anticorupție sistematic semnalează că efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative se vor efectua doar asupra proiectelor definitivate în sensul art. 39 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*. Mai mult ca atât, normele *Legii nr. 100/2017* în partea care reglementează modul de efectuare a expertizei vin în contradicție și cu politicile statului prevăzute în *Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020*,

aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr. 56/20174, document care de altfel stabilește clar obligativitatea transmiterii Centrului Național Anticorupție a tuturor proiectelor de acte legislative și normative pasibile expertizei anticorupție, doar după definitivarea acestora ca urmare a etapei de avizare.

Remarcăm că, expertiza anticorupție în calitate de instrument de prevenire a corupției în Republica Moldova, se aplică din anul 2006 și se bucură de o apreciere la nivel regional din partea țărilor Europei de Sud-Est, care sunt membre ale Inițiativei Regionale Anticorupție (RAI). Astfel, în cadrul Atelierului Regional privind Instrumentele IT de prevenire a corupției, care a avut loc pe data de 12.09.2018 la Chișinău, activitatea de expertiză anticorupție și soft-ul „e-expertiza” , pentru întocmirea rapoartelor de expertiză anticorupție, au fost apreciate drept exemple pozitive, necesare și utile pentru țările din regiune. Subliniem că, atelierul de lucru este parte a Planului de activitate al Inițiativei Regionale Anticorupție (RAI) pentru perioada 2018-2020, obiectivul strategic fiind consolidarea integrității prin intermediul unor reguli și proceduri transparente.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Astfel, în *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative* va suporta următoarele intervenții:

La articolul 21 și 34 se operează modificări prin care se va stabili că efectuarea expertizelor anticorupție și juridică se vor efectua după etapa de consultare și avizare. Astfel, autoritățile urmează să se expună prin raport de expertiză asupra unui proiect definitivat, fapt care va contribui semnificativ la perfecționarea cadrului legislativ or, mecanismul existent la moment s-a dovedit a fi unul care contribuie la tergiversarea procesului de promovare a proiectelor, iar această intervenție ar exclude posibilitatea includerii unor norme ce conțin factori coruptibili post avizare și asigurarea proiectului actului normativ cu prevederile Constituției, ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului ș.a.

Articolul 30 a fost completat cu un alineat nou în care se reglementează ce trebuie să cuprindă compartimentul din nota informativă „principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi”. În acest sens, autorul proiectului de act normative trebuie să descrie, să comenteze, să argumenteze și să explice detaliat dispozițiile prevederilor proiectului și a elementelor noi ale acestuia în vederea identificării, semnificației și sensului voinței autorității publice care a adoptat proiectul actului normativ. Acest fapt ar permite atât practicienilor cât și a altor persoane să interpreteze actele normative și să înțeleagă sensul avut în vedere de autor, or conform art. 71 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017* **„la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a**

emis actul normativ”.

De asemenea, art. 35 urmează a fi dat într-o nouă redacție, astfel expertiza anticorupție se va efectua în scopul identificării în proiectele de acte normative a factorilor generatori ai riscurilor de corupție, precum și întocmirea recomandărilor în vederea înlăturării acestora și se va efectua după etapa avizării, consultării publice. Astfel, proiectele de acte normative însoțite de nota informativă, sinteza propunerilor și obiecțiilor și, după caz, sinteza recomandărilor și copiile avizelor și expertizelor, se vor expedia Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Expertiza anticorupție va fi obligatorie pentru toate proiectele de acte normative, inclusiv și pentru proiectele de acte normative elaborate de deputații în Parlament cu excepția:

- documentelor de politici;
- actelor cu caracter individual de remanieri de cadre;
- decretelor președintelui Republicii Moldova;
- dispozițiilor Guvernului;
- hotărârilor Guvernului de aprobare a avizelor asupra proiectelor de legi și decrete ale Președintelui Republicii Moldova;
- tratatelor internaționale, precum și actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional.

Expertiza anticorupție se va efectua conform metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată de Colegiul Centrului Național Anticorupție.

Totodată, expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate; actelor normative ale autorităților publice autonome; actelor normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special; actelor normative ale autorităților administrației publice locale se vor efectua de către autorii proiectelor în conformitate cu metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobată de Colegiul Centrului Național Anticorupție. În cazul proiectelor ce conțin reglementări ce vizează domeniile vulnerabile de corupție, Centrul Național Anticorupție va acorda, la solicitare, suport autorului proiectului la efectuarea expertizei.

După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, autorul proiectului de act normativ va completa nota informativă la proiect cu informația referitoare la constatările acestei expertize și, după caz, va completa sinteza cu obiecțiile și propunerile Centrului Național Anticorupție.

La articolul 37 legea se va modifica în vederea instituirii aceleiași proceduri și pentru expertiza juridică care se efectuează de către Ministerul Justiției concomitent cu expertiza anticorupție. Astfel, proiectul de act normativ, însoțit de nota informativă, copiile de pe avizele și expertizele recepționate, sinteza obiecțiilor și propunerilor, după

caz, de sinteza recomandărilor, iar pentru proiectul de act normativ cu sigla "UE", și de tabelul de concordanță și declarația de compatibilitate a Centrului de Armonizare a Legislației, se vor expedia Ministerului Justiției, pentru efectuarea expertizei juridice. Expertiza juridică se va efectua înainte de expedierea proiectului de act normativ autorității cu competență de aprobare și este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative elaborate de către autoritățile publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome. În baza rezultatelor expertizei juridice se va întocmi raportul de expertiză juridică.

De asemenea, obiecțiile și propunerile Ministerului Justiției urmează a fi incluse în versiunea finală a proiectului de act normativ. Neacceptarea obiecțiilor și propunerilor Ministerului Justiției va trebui să fie motivată în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

4. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul nu implică cheltuieli din bugetul de stat.

5. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Drept urmare a adoptării prezentului proiect va fi necesară modificarea Hotărârii Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, a căror norme urmează a fi ajustate la noile prevederi ale cadrului legal în domeniu.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare* și pe platforma www.particip.gov.md.

Secretar de stat

Radu FOLTEA